

V. ISTORIOGRAFIE

CATALOGUL ARTICOLELOR ȘI STUDIILOR DESPRE JUDEȚUL GORJ, PUBLICATE ÎN REVISTA «MITROPOLIA OLTENIEI» (1950-2020)

Gabriel SARCINĂ*

În prezent, așa cum ne arată și istoricul acestui eclatant periodic – istoric care poate fi consultat și pe site-ul propriu¹ –, *Revista Mitropoliei Olteniei* este „(...) buletinul oficial al Arhiepiscopiei Craiovei, Arhiepiscopiei Râmnicului, Episcopiei Severinului și Strehaiei, Episcopiei Slatinei și Romanaților și al Facultății de Teologie din Craiova.” De-a lungul deceniilor însă, această titulatură a fost ceva mai suplă², fiecare dintre Întâistătătorii care au păstorit Mitropolia Olteniei, în tot acest răstimp, și-au pus amprenta proprie, precum și direcția de publicare și cercetare.

În primii ani de la apariția revistei, majoritatea articolelor, fie nu erau semnate, fie apăreau doar cu inițialele numelor și prenumelor autorilor. Astfel de articole, precum și studii am identificat și în deceniile șapte sau opt ale secolului al XX-lea, deși într-un număr mult mai restrâns. Ca urmare, toate articolele/studiile din această categorie, referitoare la județul Gorj, le-am înșiruit primele, în ordinea cronologică firească, considerându-le cu autor necunoscut.

Frecvent, în primii ani de la apariție, au fost prezente și rubrici precum „Adormiți întru Domnul” sau „Hirotonii, instalări și hirotonii de preoți”. Prima comemora preoții care tocmai decedaseră, iar cealaltă hirotoniri și instalări de preoți. Așa cum se va vedea, astfel de situații, au existat și în județul Gorj, asemănător celorlalte județe ale Olteniei.

Încă din primii ani de la apariție, revista *Mitropolia Olteniei* a găzduit numeroase articole și studii despre județul Gorj, de dinainte sau de după reforma administrativă din anul 1968. Ca urmare, numeroase materiale au apărut sub semnătura unor istorici sau pasionați de istorie gorjeni/olteni, precum și din alte zone ale țării. Amintim pe Șt. Andreescu, T.G. Bulat, V. Cărăbiș, D. Ciobotea, R. Crețeanu, Dinu C. Giurescu, Gh. Gîrdu, Gh. Nichifor, A. Sacerdoțeanu, N. Stoicescu, E. Vârtosu, C. Vilău ș.a. Alături de aceștia, însă și de mulți alții,

* Profesor de istorie, Liceul Tehnologic «Constantin Brâncuși» – Peștișani, e-mail: gabisarcina@gmail.com.

¹ <https://nou.revista-mitropoliaolteniei.ro/istoric> (accesat la data de 11.10.2020).

² Titulatura de început a fost *Mitropolia Olteniei. Revista Oficială/Buletinul Oficial a Arhiepiscopiei Craiovei și a Episcopiei Râmnicului și Argeșului* – această denumire apare pentru prima dată pe coperta Nr. 1/Iulie-August 1950, nu înainte de a fi fost contopite «Buletinul Mitropoliei Olteniei» cu «Îndrumătorul Eparhial» al Episcopiei Râmnicului și Argeșului. La baza acestei decizii au stat „rațiuni de ordin economic, privind concentrarea tipografiilor bisericești” (!). După anul 2004, Nr. 5-8, noua titulatură este *Mitropolia Olteniei: revista Arhiepiscopiei Craiovei, a Episcopiei Râmnicului și a Episcopiei Severinului și Strehaiei*. Începând cu Nr. 1-4/2008, tuturor acestora, li s-a adăugat și sintagma: „și a Facultății de Teologie Craiova.”

regăsim, printre semnatori, și înalte fețe bisericești (mitropolitul Nestor Vornicescu-Severineanul, mitropolitul Tit Simedrea, arhimandritul Melchisedec), precum și preoți mireni: pr. D. Bălașa, pr. D. Buzatu, pr. N. Popescu, pr. Sergiu Popescu, pr. Ion Popescu-Cilieni, pr. Alexandru Stănciulescu-Bîrda, Vartolomeu Diacul etc. Din păcate, după revenirea la democrație, la sfârșitul lui decembrie 1989, numărul articolelor și studiilor despre județul Gorj scade ca intensitate, cauzele fiind multiple și, uneori, de neînțeles.

Așa cum bine se cunoaște, „(...) munca de informare în domeniul istoriei ocupă cea mai mare parte din timpul unui cercetător, care este obligat, înainte de a trata o temă oarecare, să știe ce anume au scris înaintașii săi în problema respectivă. Această muncă poate fi ușurată prin alcătuirea unor bibliografii sistematice, care să furnizeze celor interesați date cât mai complete, scutindu-i astfel de a le mai căuta fiecare singur în mii de publicații și periodice.”¹ În logica acestei axiome, aparținând academicianului N. Stoicescu, am întocmit și noi materialul de față, cel care vine pe fagașul raționamentului altora, publicate în anii din urmă, referitoare la mobilizații și lumea IOVR din Marele Război², precum și la „titlurile apărute, în timp, în revista *Litua. Studii și Cercetări*” (1978-2018)³. Nu excludem varianta, ca în viitorul apropiat, să mai publicăm, în aceeași notă, un material despre „(...) primele măsuri luate de Administrația Militară din România în teritoriului ocupat”, însă numai pentru luna decembrie 1916.

1. *** , *Noi protopopi de raion din Eparhie. Regiunea Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul II, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1951, p. 19.
2. *** , *Clasificarea parohiilor din cuprinsul Sf. Arhiepiscopii a Craiovei. Regiunea Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul II, Nr. 5/Maiu, Craiova, 1951, p. 29-33.
3. *** , *Tismana, obiectul unor noi restaurări*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1973, p. 673-674.
4. *** , *Hramul sfintei Mănăstiri Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1973, p. 675-677 (vizitarea Mănăstirii Tismana de către Mitropolitul Olteniei Î.P.S. Teoctist, viitorul Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române).
5. *** , *Bolnița sau spitalul mănăstiresc de la Polovragi*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1973, p. 816-817.
6. *** , *Sfințirea bisericii din parohia Ștefănești, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1974, p. 1034-1035.

¹ N. Stoicescu, *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România. I – Țara Românească (Muntenia, Oltenia și Dobrogea)*, vol. 1: A-L, Craiova, 1970, p. 5.

² G. Sarcină, *Contribuții la istoria județului Gorj. Statistici referitoare la mobilizații și lumea IOVR din Primul Război Mondial (I)*, în *Litua. Studii și Cercetări*, XIX, Tg. Jiu, 2017, p. 376-395; *ibidem* (II), în *Litua. Studii și Cercetări*, XX, Tg. Jiu, 2018, p. 297-318.

³ Idem, *Litua. Studii și Cercetări (1978-2018). Repertoriu de arheologie și istorie*, în *Litua. Studii și Cercetări*, XXII, Tg. Jiu, 2020, p. 301-330.

7. ^{***}, *Sfințirea bisericii din parohia Budieni (Gorj)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1975, p. 153-154.
8. ^{***}, *Sfințirea bisericii din parohia Bota, protoieria Tg. Jiu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1975, p. 772-775.
9. ^{***}, *Sfințiri de biserici. Biserica din parohia Rădinești, comuna Dănciulești, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1975, p. 924-925.
10. ^{***}, *Sfințirea bisericii – monument istoric – din parohia Andreești, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIX, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1977, p. 858.
11. ^{***}, *Sfințiri de biserici. Biserica parohiei Șipotu, comuna Turburea, județul Gorj [și] biserica din parohia Magherești, jud. Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXI, Nr. 4-6/Aprilie-Iunie, Craiova, 1979, p. 440-444.
12. Andreescu, Ștefan, *Data zidirii Polovragilor*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XV, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1963, p. 922-925.
13. Andreescu, Ștefan, *Ctitorii de la Polovragi*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1964, p. 231-235.
14. Andreescu, Ștefan, Cazacu, Matei, *Biserica Mănăstirii Vișina – un monument din veacul al XIV-lea*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXI, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1969, p. 61-65.
15. Argintaru, Haralambie H., *Crucea de pe defileul Jiului, ridicată în memoria evenimentelor din Primul Război Mondial*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXX, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1978, p. 776-780.
16. Arhim. Melchisedec, *Sfântul Nicodim, ctitor al Mănăstirii Vișina-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul XLVIII, Nr. 3-6/Mai-Decembrie, Craiova, 1996, p. 113-116.
17. Atanasescu, I.L., *Adevăruri privind tâmpla bisericii schitului Crasna din raionul Novaci*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul IX, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1957, p. 218-220.
18. Basa, Gabriel Valeriu, *Străvechi publicații românești din teritoriile intracarpătice, punți de legătură între românii din Ardeal și cei din actuala Mitropolie a Olteniei¹*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXII (733-736), Nr. 1-4/Ianuarie-Aprilie, Craiova, 2010, p. 63-70.

¹ Se face referire, între altele, la suplimentul ilustrat al revistei *Libertatea*, denumit *Foaia Interesantă*, apărut la Orăștie (jud. Hunedoara). În paginile acestuia se regăsesc diverse articole cu privire la Tudor Vladimirescu, enumerăm și noi câteva: *Zilele premergătoare revoluției, Răscoala lui Tudor, Tudor în București, Jalnicul sfârșit al lui Tudor, După moartea lui Tudor* ș.a. Toate aceste articole au fost publicate în intervalul martie-mai 1911. Alte aspecte referitoare la viața și personalitatea eroului din Vladimir au mai fost menționate și în ziarul sibian *Telegraful Român*, cel care, la împlinirea primului centenar de la moartea „Marelui Pandur”, publica o serie de titluri referitoare la eroul gorjean.

19. Bălașa, Dumitru, *Schituri oltene*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1965, p. 280-285 (schitul Custura, raionul Novaci).
20. Bălașa, Dumitru, *Schitul Teișul sau Teiușul (Jud. Gorj)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XX, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1968, p. 403-405.
21. Bălașa, Dumitru, *Încă un manuscris necunoscut al cronicarului Dionisie Eclesiarhul. Pomelnicul bisericii Sfântul Nicolae din Târgu Jiu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXI, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1969, p. 252-258.
22. Bălașa, Dumitru, *Biserici din Gorj. Biserica din Artan, comuna Căpreni. Biserica Golumbeni-Plopu. Biserica Sf. Dumitru din satul Glodeni, comuna Bălănești*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXI, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1969, p. 402-408.
23. Bălașa, Dumitru, *Trei pergamente slavone privitoare la satele Iablanița (Mehedinți) și Ștefănești (Gorj)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXI, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1969, p. 412-416.
24. Bălașa, Dumitru, *Biserica din cătunul Șarapatini, parohia Rasova (Gorj)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXI, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1969, p. 730-735.
25. Bălașa, Dumitru, *Schitul Teiușul din Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1971, p. 389-395.
26. Bălașa, Dumitru, *Inscripții și însemnări din bisericile Olteniei (I)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIV, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1972, p. 256-257 și 259-263¹.
27. Bălașa, Dumitru, *Cruci de piatră în Țara Românească, catagrafiate în anul 1832. Județul Gorj (III)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIV, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1972, p. 439-452.
28. Bălașa, Dumitru, *Inscripții și însemnări din bisericile Olteniei (II)*², în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1973, p. 811-815.
29. Bălașa, Dumitru, *Morminte de la biserica Mănăstirii Tismana. Prima parte a cercetărilor arheologice din anul 1975*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1976, p. 114-119.
30. Bălașa, Dumitru, *Pagini din trecutul Mănăstirii Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*³, Anul XXVIII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1976, p. 976-1000.

¹ Autorul ne pune la dispoziție informații despre bisericile gorjene de la Cornești, Cerat-Pojogeni și Polovragi.

² Sunt continuate informațiile despre Mănăstirea Polovragi redată și în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIV, Nr. 3-4, 1972, p. 259-263.

³ Pe ultima pagină a studiului se face referire și la vizita din iunie 1966 „(...) a mai multor conducători de Partid și de Stat”, între care și „Domnul Nicolae Ceaușescu” (!). Aceștia au lăsat în «Cartea de Aur» a mănăstirii nicodimiane următoarea însemnare: „(...) vizitând Mănăstirea

31. Bălașa, Dumitru, *Schitul Aninoasa, județul Gorj – o vatră monahală necunoscută*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIX, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1977, p. 636-637.
32. Bălașa, Dumitru, *Din lupta pentru rezistență purtată pe meleaguri oltene în 1916-1918¹*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXI, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1979, p. 590-595.
33. Bălașa, D., *Localități din Oltenia și bisericile lor. Vechile vetre care alcătuiesc noul oraș Motru*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXIX, Nr. 3/Mai-Iunie, Craiova, 1987, p. 99-109.
34. Bălașa, Dumitru, *Dicționarul istoric al localităților din Oltenia²*, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul XLII, Nr. 1-3/Ianuarie-Iunie, Craiova, 1990, p. 264-302.
35. Bălțeanu, I., *Sfințirea bisericii din satul Strâmba-Vulcan județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1974, p. 164-165.
36. Bălțeanu, I., *Sfințirea bisericii din satul Runcurelu, parohia Brădetu, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1975, p. 154-155.
37. Brătulescu, Victor, *Documente. Diata lui Cornea Brăiloiu*, în *Mitropolia Olteniei³*, Anul XVI, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1964, p. 474-475.
38. Brătulescu, Victor, *Catagrafia Mănăstirii Tismana pe anii 1739-1740*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1964, p. 617-623.
39. Bulat, T.G., *Mihai Vodă Viteazul și biserica Olteniei*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1975, p. 340-349 (între altele și Mănăstirea Tismana).
40. Bulat, T.G., *O gramată a Patriarhului Paisie al Ierusalimului pentru Mănăstirea Tismana (1658)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1976, p. 1051-1053.
41. Buzatu, D., *Nume de sate oltenești⁴*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XII, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1960, p. 184-198.

Tismana, această podoabă a arhitecturii românești, am avut prilejul să prețuim încă o dată geniul creator al poporului nostru, dragostea sa pentru frumos. Apreciem grija cu care s-a păstrat acest străvechi monument de artă, spre a purta peste veacuri gloria Basarabilor.”

¹ Redescoperim în acest studiu stimulativ mai multe documente despre lagărul de prizonieri de la mănăstirea Tismana, din timpul Primului Război Mondial.

² Regăsim, aici, importate referiri la istoricul mai multor localități gorjene, precum și o dedicație a autorului, adresată către „(...) regretata mea soție Ana preoteasa, care m-a înțeles în munca mea de cercetător istoric și care mi-a salvat manuscrisele de câte ori am fost arestat în timpul odioaselor dictaturi.”

³ Act de donație pentru mănăstirea Tismana.

⁴ Cuprinde explicații ale numelor mai multor localități gorjene precum: Bălești, Bărbătești, Bălteni, Bengești, Bolboși, Borăști/Boroșteni, Botorogi, Brătuia, Bucureasa, Călnic, Cârbești, Crasna, Curpen, Curtișoara, Frâncești, Găleșoia, Gornovița, Groșerea, Izvarna, Jupânești, Lainici, Logrești, Ploștina, Pojogeni, Rasovița, Rovinari, Runcu, Sănătești, Săulești, Schela, Sterpoaia, Suseni, Turbați, Turcinești, Urdari, Vai de Ei, Vădeni, Văeni, Voinigești, Zorlești.

42. Buzatu, D., *Însemnări. Sate oltenești dispărute*, în *Mitropolia Olteniei*¹, Anul XIII, Nr. 1-4/Ianuarie-Aprilie, Craiova, 1961, p. 179-185.
43. Buzatu, D., *Însemnări. Satul oltean în bibliografie*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XIV, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1962, p. 231-240 (monografii de sate, orașe, județe, mănăstiri, schituri, biserici, lucrări atingătoare, material risipit în publicațiuni periodice, manuscrise despre satele oltene, inclusiv din județul Gorj).
44. Buzatu, D., *Sate oltene înainte de 1500*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XV, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1963, p. 235-241 (sunt enumerate și mai multe sate din județul Gorj).
45. Buzescu, Nicolae C., *Din istoricul Mănăstirii Lainici-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXI, Nr. 1-3/Ianuarie-Martie, Craiova, 1979, p. 156-188.
46. Buzescu, Nicolae C., *Mănăstirea Lainici și Schitul Locurele-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1980, p. 117-168.
47. Cărăbiș, Vasile, *Biserici de pe Valea Jaleșului*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul X, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1958, p. 351-368.
48. Cărăbiș, Vasile, *Danii și diate de pe Valea Jaleșului-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XII, Nr. 9-12/Septembrie-Decembrie, Craiova, 1960, p. 722-731.
49. Cărăbiș, Vasile, *Din trecutul școlii românești de pe Valea Jaleșului (Gorj)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XIII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1961, p. 390-394.
50. Cărăbiș, Vasile, *Sate pe Valea Jaleșului (Raionul Târgu Jiu)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XV, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1963, p. 430-448 (satele Arcani și Câmpofeni).
51. Cărăbiș, Vasile, *Trei documente privitoare la Mănăstirea Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XV, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1963, p. 464-466.
52. Cărăbiș, Vasile, *Sate de pe Valea Jaleșului (Raionul Târgu Jiu)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1965, p. 425-433 (satul Stolojani).
53. Cărăbiș, Vasile, *Sate de pe Valea Jaleșului (Jud. Gorj). Sănățești*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XX, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1968, p. 405-414.
54. Cărăbiș, Vasile, *O lămurire în legătură cu schitul Teiuș – Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXI, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1969, p. 65-66.
55. Cărăbiș, Vasile, *Urme de cultură veche*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXII, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1970, p. 479-484 (tezaure monetare din comuna Arcani, ctitorii din comunele Runcu și Tismana).

¹ La o cercetare mai amănunțită, cititorul pasionat de trecut poate descoperi numele mai multor sate dispărute din actualul județ Gorj. Este vorba despre fostele localități Arși, Beci, Berăști, Bilugești, Broșteni, Călugăreni.

56. Cărăbiș, Vasile, *Contribuții bisericești din județul Gorj la războiul independenței naționale de la 1877-1878*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIII, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1971, p. 740-747.
57. Cărăbiș, Vasile, *Pisanii bisericești din județul Gorj între anii 1703-1887*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIV, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1972, p. 263-276.
58. Cărăbiș, Vasile, *Sate de pe Valea Jaleșului (Gorj). Stroiești*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIV, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1972, p. 550-557.
59. Cărăbiș, Vasile, *Documente din județul Gorj – sec. XVII*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1973, p. 164-168.
60. Cărăbiș, Vasile, *Morile și pivele mănăstirești din Oltenia în sec. XIV-XIX*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1974, p. 864-871.
61. Cărăbiș, Vasile, *Domeniul mănăstiresc din județul Gorj în secolele XIV-XIX*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1976, p. 432-437.
62. Cârstea, Vasile, *Sfințirea bisericii din parohia Crasna, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1973, p. 1030-1032.
63. Cârstea, Vasile, *Sfințirea bisericii din parohia Bulbuceni, satul Cocorova, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1974, p. 512-514.
64. Chilea, Sebastian, *Sfântul Nicodim în tradiția locală, în părțile Tismanei*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1976, p. 946-954.
65. Chilea, Sebastian, *Tudor Vladimirescu și Mănăstirea Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXIII, Nr. 4-6/Aprilie-Iunie, 1981, p. 196-200.
66. Chiriță, M., *Balta Bistreț și Mănăstirea Tismana în documentele vremii, 1378-1863*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXIX, Nr. 4/Iulie-August, Craiova, 1987, p. 92-105.
67. Cioabă, Grigore, *Sfințele uși ale bisericii din parohia Ploștina-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul XLV, Nr. 1-6/Ianuarie-Decembrie, Craiova, 1994, p. 166.
68. Ciobotea, Dinică, Sbaroi, V., *O carte rară: primul dicționar istoric al localităților din județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul XLII, Nr. 1-3/Ianuarie-Iunie, Craiova, 1990, p. 308-310.
69. Ciurea, Al.I., *Tudor Vladimirescu ctitor și ajutător de lăcașuri străbune¹*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXIII, Nr. 4-6/Aprilie-Iunie, 1981, p. 186-196.
70. Coravu, Dimitrie, *Sărbătorirea hramului la Schitul Locurele-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXI, Nr. 11-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1979, p. 776-780.

¹ Autorul face referire la Tudor Vladimirescu ca și ctitor la schitul Cioclovina – Gorj (p. 190-192) sau ctitor și ajutător la Cloșani – Gorj (p. 193-194).

71. Cornoiu, Alexandru-Eugen, *Biserica Sf. Apostoli din Târgu Jiu închinată eroilor de la 1918*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXX, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1978, p. 774-775.
72. Crețeanu, Radu, *Biserica din Glogova*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VIII, Nr. 6-7/Iunie-Iulie, Craiova, 1956, p. 360-366.
73. Crețeanu, Radu, *Biserici de lemn de pe Valea Motrului*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul IX, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1957, p. 29-45.
74. Crețeanu, Radu, *Bisericile de zid de pe Valea Motrului*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul IX, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1957, p. 334-349 (biserica din Valea Poienii, com. Samarinești).
75. Crețeanu, Radu, *Biserici de lemn din raionul Baia de Aramă*, în *Mitropolia Olteniei*¹, Anul XI, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1959, p. 286-309.
76. Crețeanu, Radu, *Însemnări. Despre istoria bisericii Sf. Nicolae din satul Lupoaia, com. Cătunele, raionul Baia de Aramă*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1960, p. 83-84.
77. Crețeanu, Radu, *Completări la inscripțiile din bisericile de lemn din raionul Baia de Aramă*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XIV, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1962, p. 701-714 (bisericile din Cloșani-Motru Sec, Orzești, Padeș, Costeni, Cămuiești, Izvarna, Tismana-Ungureni).
78. Crețeanu, Radu, *Schituri oltene necunoscute*, în *Mitropolia Olteniei*², Anul XV, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1963, p. 52-55.
79. Crețeanu, Radu, *Documente privind trecutul bisericii din Târgu Cărbunești*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XV, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1963, p. 242-246.
80. Crețeanu, Radu, *Document privind Mănăstirea Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XV, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1963, p. 800-810.
81. Crețeanu, Radu, *Bisericile vechi de lemn din raionul Baia de Aramă. Anexa*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1964, p. 73-76 (comunele Călugăreni, Cătunele, Celei, Godinești, Iormănești, Pocruia, Roșița și Tismana).
82. Crețeanu, Radu, *Bisericile de lemn din raionul Strehaia*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1964, p. 392-397, 411-413, 415-416 și 421-425 (bisericile din com. Bolboși și Borăscu, Raci, Samarinești, Slivilești, Văgiulești, inclusiv Anexa).
83. Crețeanu, Radu, *Strămutări de sate în veacurile al XIV-lea-XVI-lea în lumina documentelor Mănăstirii Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XX, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1968, p. 539-547.
84. Crețeanu, Radu, *Îndelungata pricină dintre Mănăstirile Tismana și Baia de Aramă pentru moșia Meriș (jud. Mehedinți)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIV, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1972, p. 208-213.

¹ Este vorba despre bisericile de lemn din localitățile Cloșani, Cătunele de Sus, Valea Mănăstirii, Arjoci, Izvarna, Pocruia, Gornovița și Lupoița.

² Între altele și schitul Hobița/Ploștina Drăgoștilor din com. Peștișani-Gorj.

85. Crețeanu, Radu, *Mari ctitori de locașuri sfinte. Dionisie Bălăcescu*¹, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1973, p. 917-925.
86. Cunesco, Gheorghe, *La centenarul nașterii lui Tudor Arghezi*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1980, p. 638-646 (apar date interesante despre originea gorjeană a lui Tudor Arghezi).
87. Dascălu, Ion, *Însemnări pe cărți bisericești*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1954, p. 422-424 (informații despre atacul cârjalilor asupra orașului Târgu Jiu, a bisericii din Romanești și a Mănăstirii Polovragi la 1802).
88. David, P.I., *Constantin Brâncuși în cultura românească și în arta universală*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIV, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1972, p. 972-997.
89. David, Petru I., *Distinșii fii ai Mitropoliei Olteniei profesori în învățământul teologic superior*², în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXVIII, Nr. 4/Iulie-August, Craiova, 1986, p. 56-83.
90. Dinu, Luca, *Considerații cu privire la viața socială, culturală și bisericească din Oltenia între 1916-1918*, în *Mitropolia Olteniei*³, Anul XXV, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1973, p. 221-232.
91. Doran, Ion, *Adormiți întru Domnu. Preotul Gheorghe Cîrlugea [din parohia Băcești, comuna Stejari, județul Gorj]*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1980, p. 716.
92. Dorobanțu, Ion, *Sfințirea bisericii din parohia Arcani, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1975, p. 473-474.
93. Drăgușin Constantin, *Sfințiri de biserici. Biserica din parohia Bulbuceni, comuna Căpreni (jud. Gorj)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXX, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1978, p. 704-705.
94. Gavril, Mihail Fl., *Sfințirea bisericii din parohia Curtișoara, satul Horezu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1960, p. 685-686.

¹ În paginile acestui articol sunt prezentate informații despre Dionisie Bălăcescu, cel care a fost egumen al Mănăstirii Hurez între anii 1735-1782. Autorul susține că acest înalt ierarh a avut un rol important în ridicarea bolniței Mănăstirii Polovragi. Totodată, prin anul 1743, a început și construcția bisericii-necropolă a familiei pe moșia Telești din județul Gorj, situată în apropierea „satului de baștină al neamului” Bălăcescu.

² Se face referire și la prof. dr. Ioan Cornoiu (1861-1913) născut în Târgu Jiu, apoi cu studii teologice la Râmnicu Vâlcea și Cernăuți; prof. dr. Constantin Chiricescu (1863-1929) născut în comuna Topești, județul Gorj, cu studii de teologie (Cernăuți) și drept (Iași); prof. dr. Haralambie Roventă (1898-1946) născut în comuna Hodoreasca, jud. Gorj, cu studii postuniversitare în Franța, Anglia și Grecia.

³ Studiul ne prezintă informații importante din perioada ocupației germane din unele localități gorjene, inclusiv despre ceata/banda învățătorului Victor Popescu.

95. Gavril, Mihail Fl., *Sfințirea bisericii din parohia Țicleni, raionul Gilort*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1964, p. 917-918.
96. Georgescu, Caliopie, *Cooperativa Propășirea*¹, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VI, Nr. 1-3/Ianuarie-Martie, Craiova, 1954, p. 87-88.
97. Gheorghită, Ilie, *Despre activitatea ieromonahului Gherasim Gorjan*, în *Mitropolia Olteniei*², Anul XXVIII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1976, p. 628-636.
98. Giurescu, Dinu C., *O cutie de argint dăruită Tismanei în 1670-1671*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XIII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1961, p. 331-345.
99. Gîrdu, Gh., *Schitul de la Stolojani-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXX, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1978, p. 664-666.
100. Gîrdu, Gh., *Așezări străvechi pe Valea Jaleșului*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXVI, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, 1982, p. 555-559.
101. Gîrdu, Gh., *Despre satele și bisericile sloboziilor din Valahia*³, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XLI, Nr. 2/Martie-Aprilie, Craiova, 1989, p. 67-73.
102. Iancu (Rădulescu) Ana Maria, *Un martir al Bisericii Ortodoxe Române – Părintele Aurelian S. Barbici*⁴ (1894-1959) din Târgu Jiu, în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXIX, Nr. 5-8/Mai-August, Craiova, 2017, p. 161-178.
103. Ianculescu-Spătaru, Teodora, *Restaurarea picturii murale de la biserica monument istoric cu hramul „Duminica tuturor Sfinților” din Baia de Fier – Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XL, Nr. 3/Mai-Iunie, Craiova, 1988, p. 60-71.
104. Ioanicescu, I., *Hramul Schitului Locurele-Lainici*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1974, p. 681-683.

¹ Ne sunt oferite câteva cunoștințe despre Cooperativa de produse meșteșugărești «Propășirea», cu sediul în Mănăstirea Tismana, județul Gorj.

² Potrivit semnatarului acestui material, Ilie Gheorghită, „(...) ieromonahul Gherasim s-a născut într-un sat din ținutul Gorjului de unde și-a luat numele.”

³ Pe lângă numeroase informații referitoare la posesiunile Mănăstirii Tismana din secolul al XV-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea, izvoditorul acestui material a întocmit și o anexă cu „numărul familiilor și dajdia sloboziilor pe tetraminia ianuarie-aprilie” pentru județele Țării Românești din anul 1825 (Valahia Mică) și 1827 (Valahia Mare). Pentru județul Gorj datele erau următoarele: slobozii – 15, taleri – 4075, numărul familiilor – 597, Preajba – slobozia cu cel mai mare număr de familii (51).

⁴ Părintele Aurelian S. Barbici s-a născut în comuna Vladimir-Gorj, la 13 august 1894. Concomitent cu obținerea licenței în teologie a învățat și patru limbi străine: franceza, germana, greaca și ebraica. A fost membru activ al Partidului Național Liberal și fiind considerat „(...) cel mai activ și îndrăzneț politician (...) în scopul de a dirija cât mai bine activitatea de propagandă” anticomunistă a fost arestat în mai multe rânduri și condamnat de autoritățile comuniste. Condamnarea fiului său și demiterea fiicei celei mari din învățământ l-au afectat profund și i-au grăbit sfârșitul, survenit la 29 aprilie 1959.

105. Ioanicescu, I., *Chipuri de predicatori din laturile Olteniei*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1976, p. 641-643 (preotul C. Grigore „originar din Gorj”; preotul Grigore Rădoescu din Bâlta-Gorj; preotul Ion Mălăescu din satul Bălești-Gorj; preotul Dimitrie Bardan, cel care a și ajuns protoiereu al județului Gorj).
106. Ioanicescu, I., *Sfințiri de biserici. Biserica din satul Judele, parohia Stejaru Hurezani – județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1976, p. 863-865.
107. Ioanicescu, I., *Sărbătorirea hramului la sfintele mănăstiri Lainici-Locurile, Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXX, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1978, p. 700-703.
108. Ioanicescu, I., *Adormiți întru Domnul. Preotul Ion Rovența¹*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1980, p. 221-222.
109. Ionescu, I., *Sfințiri de biserici: biserica filială „Cuvioasa Paraschiva”, din parohia Rășina și biserica parohială Scrada din raionul Gilort (...)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul IX, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1957, p. 795-797.
110. Ionescu, I., *Catagrafia Episcopiei Râmnicului de la 1845 (Plasa Amaradia și Plaiul Novaci)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, p. 989-1001.
111. Iordache, I., *Vizite chiriarihale în Eparhie. La Mănăstirea Tismana. Vizitarea parohiilor Frâncești și Boroșteni din Protopopiatul Tg. Jiu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1973, p. 536-540 (vizitele I.P.S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, la Tismana și Peștișani).
112. Iordache, Ion, *Sfințiri de biserici. Biserica din parohia Dobrița, protopopiatul Tg. Jiu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1976, p. 483-485.
113. Lăudat, I.D., *Adormiți întru Domnul. Preotul Ilie I. Gărăiacu [din parohia Socu-Bărbătești, județul Gorj]*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1976, p. 1078.
114. Manolache, Teodor N., *Spicuri din presă. Un reportaj literar despre Mănăstirea Tismana. Despre Brâncuși și satul lui natal*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul IX, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1957, p. 688-690.
115. Manolache, Teodor N., *Evocări. Ion Cornoiu la o jumătate de secol de la moartea lui*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XV, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1963, p. 411-415.

¹ Preotul Ion Rovența s-a născut la 13 septembrie 1905, în satul Runcurelu, comuna Mătășari, județul Gorj și a fost slujitor la parohia „Adormirea Domnului” din Drobeta Turnu Severin. A urmat școala în localitatea natală, apoi Gimnaziul din Târgu Jiu și Seminarul Teologic din Craiova.

116. Marinoiu, Vasile, *In memoriam. Iosif Keber (1897-1989)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XLI, Nr. 6/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1989, p. 151-156.
117. Micle, Veniamin, *Însemnări. Mănăstirea Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VI, Nr. 4-6/Aprilie-Iunie, Craiova, 1954, p. 243 (restaurări parțiale la Mănăstirea Tismana).
118. Micle, Veniamin, *Hramul schitului Locurile-Lainici*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1975, p. 602-605.
119. Micle, Veniamin, *Sfințirea bisericii Sf. Nicolae din Gâlcești, parohia Scrada, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1975, p. 609-613.
120. Micle, Veniamin, *Slujbe arhieresti la Mănăstirile Polovragi, Tismana și Lainici*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIX, Nr. 4-6/Aprilie-Iunie, Craiova, 1977, p. 495-496.
121. Micle, Veniamin, *Mărturiile arheologice de la Polovragi*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1980, p. 766.
122. Mircea, Ion-Radu, *Câteva observații asupra unor broderii românești de la Mănăstirile Dionisiu-Athos și Tismana-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1959, p. 431-435.
123. Mitropolitul Tit Simedrea, *Glosă pe marginea unei însemnări*¹, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XIII, Nr. 1-4/Ianuarie-Aprilie, Craiova, 1961, p. 15-24.
124. Moiescu, Gh.I., *Tricentenarul Mănăstirii Polovragi*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VI, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1954, p. 624-626.
125. Motocu, Solomon, *Sfințiri de biserici. Biserica cu hramul Intrarea în biserică din parohia Bălcești-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1980, p. 708-709.
126. Năsturel, Petre Ș., *Cuviosul Nicodim cel sfințit și odăjdile mitropolitului Antim Critopol de la Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1959, p. 419-430.
127. Neagoe, Gh.I., *Noi contribuții privind istoria religiilor*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1976, p. 353 (descoperirea de pe raza satului Bobu, com. Scoarța; cercetările de la Polovragi).
128. Nestor Vornicescu-Severineanu, *Înalta purtare de grijă față de monumentele istorice bisericesti din arhiepiscopia Craiovei în ultimele trei*

¹ Este vorba despre o notiță scăpătată pe *Tetraevanghelul sfântului Nicodim de la Tismana* din anul 1405. Asupra acestei însemnări s-au aplecat mai mulți istorici români, între care se remarcă Nicolae Iorga, Grigore Tocilescu, Alex. Ștefulescu ș.a., cel din urmă fiind contrazis de autorul articolului.

- decenii (1944-1974)¹, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1974, p. 557-562.
129. Nestor Vornicescu-Severineanu, *Cuviosul Nicodim de la Tismana, ctitor de sfinte locașuri*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1976, p. 923-931 (informații despre Mănăstirea Tismana și Mănăstirea Vișina, inclusiv fotografii).
 130. Nichifor, Gheorghe, *Din activitatea Societății „Mormintele Eroilor” – Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul XLIV, Nr. 1-6/Ianuarie-Decembrie, Craiova, 1992, p. 174-180.
 131. Nicolaescu, Gheorghe, *Cronică bisericească. Sfințiri de biserici. Biserica din satul Porcenii-Moșneni, parohia Sâmbotin, raionul Târgu Jiu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VIII, Nr. 6-7/Iunie-Iulie, Craiova, 1956, p. 381-382.
 132. Nicolaescu, Gheorghe, *Sfințirea bisericii din parohia Fărcășești, raionul Târgu Jiu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XII, Nr. 9-12/Septembrie-Decembrie, Craiova, 1960, p. 682-683.
 133. Nicolaescu, Gheorghe, *Sfințirea bisericii din parohia Pocruia*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1964, p. 922-923.
 134. Nicolaescu, Gheorghe, *Slujbe pentru redeschiderea unor biserici renovate. Biserica din satul Vânăta, parohia Tismana, raionul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVIII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1966, p. 1029-1030.
 135. Nicolaescu, Gheorghe, *Slujba solemnă la biserica Adormirea Maicii Domnului din parohia Rășina, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XX, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1968, p. 986-987.
 136. Nicolaescu, Gheorghe, *Slujbe solemne la biserici din eparhie. Slujba de la biserica din Florești, comuna Țânțăreni, județul Gorj [și] biserica din parohia Scorușu, comuna Borăscu, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXI, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1969, p. 977-978.
 137. Nicolaescu, Gheorghe, *Sfințiri și redeschideri de biserici. Redeschiderea bisericii din parohia Târgu Logrești, jud. Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXII, Nr. 9-12/Septembrie-Decembrie, Craiova, 1970, p. 1032.
 138. Nicolaescu, N., *Centenarul unei biserici de stat*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VI, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1954, p. 545-546 (informații despre aniversarea a 100 de ani de la ctitorirea bisericii din Rovinari-Gorj).
 139. Nicolaescu, N., *Deschiderea bisericii din parohia Săulești, raionul Gilort*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1960, p. 81-82.

¹ Apar referiri la biserica „Sf. Arhangheli” din Târgu Jiu, biserica din Crasna, Schitul Lainici, Mănăstirea Polovragi și, bineînțeles, Mănăstirea Tismana.

140. Nicolaescu, N., *Slujbe pentru redeschiderea unor biserici renovate. Biserica Sf. Trei Ierarhi din parohia Brădetu, raionul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVIII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1966, p. 1030.
141. Nicolaescu, N., *Sfințirea bisericii Sf. Nicolae din parohia Arcani, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1973, p. 1029-1030.
142. Nicolaescu, N., Nicolescu, Ioan, *Itinerar chiriarhal*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1975, p. 601 (iulie-august 1975, vizitele Î.P.S. Mitropolit Teoctist în unele parohii și mănăstiri din județul Gorj, inclusiv satul Hobița și casa memorială a sculptorului C. Brâncuși).
143. Oltean, Vasile, *Mărturii inedite despre cuviosul Nicodim de la Tismana și ucenicul său Pavel, într-un manuscris din sec. XVI-XVII, aflat în Șcheii Brașovului*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXV, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1983, p. 528-535.
144. Oprea, Ioan, *Restaurări la monumentele istorice din Oltenia între 1850-1950¹*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XL, Nr. 4/Iulie-August, Craiova, 1988, p. 11-33.
145. Păunescu, Dumitru, *Inaugurarea localului Protoieriei Gilort*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVIII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1966, p. 727-728.
146. Păunescu, Dumitru, *Redeschideri de biserici. Biserica Sf. Nicolae din parohia Brădiceni, r[aionul] Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XIX, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1967, p. 971-972.
147. Păunescu, Dumitru, *Sfințiri și restaurări de biserici. Biserica din satul Vidin, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1971, p. 893.
148. Păunescu, Dumitru, *Sfințiri de biserici. Biserica din parohia Păiașani, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1976, p. 482-483.

¹ Întâlnim, aici, informații despre mai multe monumente istorice din județul Gorj: „biserica bătrână” de la Pojaru-Amărădia restaurată a treia oară în anul 1895; biserica „Sf. Nicolae” din Albeni reparată în anul 1894; între 1894-1900 s-a făcut o reparație și bisericii de zid de la Bengești cu hramul „Sf. Voievozi”; biserica de zid „Sf. Nicoale” din Albeni-Birnici pictată în 1893 de pictorul Gh.Șt. Petrescu din Pitești; biserica de zid din Dealu-Magheru (Albeni-Birnici), ctitorie a boierilor Magheri, în anul 1921 era „în pragul prăbușirii”; biserica de lemn de la Pojaru-Strâmba a fost acoperită cu șită (șindrilă) în anul 1898; biserica de zid „Sf. Dumitru” din Bengești de Mijloc a fost refăcută și zugrăvită în anul 1902; „la Nifon (jud. Gorj), fosta Mănăstire Tăița cu biserică din gard de nuiele fusese reparată radical la 1877”; biserica de lemn de la Lihulești a fost reparată între 1905-1906; biserica de lemn de la Bustuchin, în anul 1921 nu mai rămăsese nimic; refaceri și consolidări s-au realizat și la bisericile gorjene din Miroslaveni, Gorgănași, Lazu, Bolboși (în orig., Balboși!), Balbocești, Bercești, Vezuri, Piteștii din Vale, Corșoru, Aninoasa, Bălțișoara, Bumbăști de Albeni, Poenari.

149. Păunescu, Dumitru, *Sfințiri de biserici. Biserica Sf. Voevozi, filiala parohiei Brătuia, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXI, Nr. 4-6/Aprilie-Iunie, Craiova, 1979, p. 450-451.
150. Păunescu, Dumitru, *La 1 an de la trecerea la cele veșnice a regretatului preot Ion Ilioniu fost paroh al parohiei Boroșteni-județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 3-6/Martie-Iunie, Craiova, 1980, p. 550.
151. Petcu, Adrian Nicolae, *Mănăstirea Tismana și unirea cu Roma*, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LVI, Nr. 5-8, Craiova, 2004, p. 152-156.
152. Poenaru, I., *Sfințirea bisericii din parohia Ursați-Polata-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXIX, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1977, p. 861.
153. Poenaru, Liviu, *O bisericuță de lemn de la Turburea (jud. Gorj)*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXX, Nr. 1-3/Ianuarie-Martie, Craiova, 1978, p. 162.
154. Poenaru, Liviu, Bălașa, D., *Un pergament inedit din județul Gorj*¹, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XLI, Nr. 4/Iulie-August, Craiova, 1989, p. 76-81.
155. Popescu, Ion I., *Sfințirea bisericii Cuvioasa Paraschiva din Tg. Logrești, Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1974, p. 1026-1027.
156. Popescu, Ion, *Un document pentru monografia bisericii din Cojani – Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*², Anul XXXIII, Nr. 1-3/Ianuarie-Martie, 1981, p. 115-116.
157. Popescu, Nicușor, *Coordonate sociale în Mitropolia Olteniei în timpul celui de-al Doilea Război Mondial*, în *Mitropolia Olteniei*³, Anul LXII (733-736), Nr. 1-4/Ianuarie-Aprilie, Craiova, 2010, p. 192-204.
158. Popescu, Paul, *Adormiți întru Domnu. Preotul Virgil Mărășescu [din parohia Lupoia, județul Gorj]*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1980, p. 717.
159. Popescu, Paul, Mărășescu, Virgil, *Ctitorii și anul zidirii bisericii din parohia Lupoia*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1974, p. 997-1000.

¹ Ne este prezentat un pergament (dimensiune 53x32 cm) scris în „slava românească”, găsit de prof. Liviu Poenaru în satul Cocorova-Gorj și publicat împreună cu istoricul pr. D. Bălașa.

² Menționăm, în acest context, scrisoarea din 13 decembrie 1873 adresată de „maistorul zidar”, A. Simoneta, generalului Gheorghe Magheru.

³ În acest articol regăsim și unele informații mai puțin cunoscute despre județul Gorj, precum numărul de biblioteci sau Bănci populare întemeiate de Societatea *Renașterea*, numărul preoților basarabeni refugiați, cantinele sociale (Târgu Jiu, Polovragi, Baia de Fier, Novaci, Săcelu), inclusiv cantina socială a Crucii Roșii din Târgu Jiu unde „lucrau, săptămânal, cu rândul toți preoții din oraș” sau cantina „Clerului Gorjan.”

160. Popescu, Sergiu, *Sfântul Nicodim de la Tismana, fondator, ctitor sau reorganizator al monahismului românesc?*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXI (729-732), Nr. 9-12/Septembrie-Decembrie, Craiova, 2009, p. 67-85.
161. Popescu, Sergiu, *Gherasim Iscu*¹ - starețul Mănăstirii Tismana, în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXIII (749-752), Nr. 5-8/Mai-August, Craiova, 2011, p. 60-67.
162. Popescu, Sergiu, *Școlile de cântăreți bisericești din Oltenia în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea și primii ani al secolului al XX-lea*², în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXV (769-772), Nr. 1-4/Ianuarie-Aprilie, Craiova, 2013, p. 106-123.
163. Popescu, Sergiu, *Așezăminte monahale oltene dispărute: schitul Meanți*³, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LVII, Nr. 9-12, Craiova, 2005, p. 143-146.
164. Popescu, Sergiu-Grigore, *Clerici olteni participanți la războiul pentru reîntregirea neamului (1916-1918): preotul Haralambie Baculescu de la parohia Câlcești, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXX, Nr. 1-4, Ianuarie-Aprilie 2018, p. 106-113.
165. Popescu, Tudor, *Preoți participanți la războiul de la 1916-1918*⁴, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXX, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1978, p. 773-774.
166. Popescu-Căpreni, Nicolae, *Chipul unui preot înaintaș în Căpreni. Pr. Andrei Zăicoianul*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1974, p. 660-662.
167. Popescu-Cilieni, Ion, *Biserici de lemn din raionul Târgu Jiu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VII, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1955, p. 638-645.
168. Popescu-Cilieni, Ion, *Documente. Schituri oltene necunoscute*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VIII, Nr. 1-3/Ianuarie-Martie, Craiova, 1956, p. 114-127 (între altele, schitul Valea Boului și schitul Aninoasa-Gorj).
169. Popescu-Cilieni, Ion, *Biserici de lemn din raionul Novaci*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VIII, Nr. 6-7/Iunie-Iulie, Craiova, 1956, p. 408-414.
170. Popescu-Cilieni, Ion, *Biserici de lemn. Raionul Amaradia, Strehaia și Turnu Severin*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VIII, Nr. 8-9/August-Septembrie, Craiova, 1956, p. 540-543.

¹ Protosinghelul Gherasim Iscu a fost stareț al Mănăstirii Tismana între anii 1943-1948, însă a sfârșit dramatic în temnițele regimului comunist.

² Ne sunt redată pe larg informații despre Școala de cântăreți de la Târgu Jiu (p. 112-119).

³ Azi, localitatea Menți, com. Borăscu-Gorj.

⁴ Ne este prezentat și cazul preotului Emanoil Mărculescu, născut în comuna Căineni, județul Gorj, licențiat în teologie și preot la Catedrala din Corabia. A participat la luptele pentru „forțarea trecătorii Căineni – Gorj”, dar a fost luat prizonier și internat în lagărul de la Lamsdorf (Germania).

171. Popescu-Cilieni, Ion, *Documente. Câteva știri și acte noi în legătură cu răscoala lui Tudor Vladimirescu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VIII, Nr. 8-9/August-Septembrie, Craiova, 1956, p. 544-545.
172. Rădulescu, Ana Maria, *Clerici olteni în închisorile comuniste. Studiu preliminar (I)*¹, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LVI, Nr. 1-4, Craiova, 2004, p. 117-135.
173. Rădulescu, Ana Maria, *Clerici olteni în închisorile comuniste. Studiu preliminar (II)*², în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LVI, Nr. 5-8, Craiova, 2004, p. 157-165.
174. Rădulescu, Ana Maria, *Clerici olteni în închisorile comuniste. Studiu preliminar (III)*³, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LVI, Nr. 9-12, Craiova, 2004, p. 136-158.
175. Rădulescu, Ana Maria, *Clerici olteni în închisorile comuniste. Studiu preliminar (IV)*⁴, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LVII, Nr. 1-4, Craiova, 2005, p. 145-161.
176. Rădulescu, Ana Maria, *Desfășurarea mănăstirilor din Arhiepiscopia Craiovei. Perioada 1958-1960*, în *Mitropolia Olteniei*⁵, Anul LXIII (745-748), Nr. 1-4/Ianuarie-Aprilie, Craiova, 2011, p. 199-228.

¹ Studiul de față ne oferă informații mai puțin cunoscute, chiar inedite, despre mai mulți slujitori ai Bisericii Ortodoxe Române care au înfruntat brutalitățile din temnițele comuniste. Regăsim aici pe pr. Aurelian Barbici (n. 1894, Vladimir-Gorj), fost deținut politic la Canal, Craiova, Ghencea, Pitești ș.a.; pr. Constantin Bârzeianu (n. 1914, Albeni-Gorj); pr. Vasile Berca (n. 1906, Arcani-Gorj); monahul Ghermano (Gheorghe) Bobină (n. 1905, Ștefănești-Gorj); pr. Gheorghe Cărlugea (n. Băcești-Gorj); pr. Ion Cernăianu (n. 1904, Arcani-Gorj); pr. dr. Sebastian Chilea (n. 1907, Godinești-Gorj); pr. Sabin Chiricescu (n. 1903, Vâlcele/Topești-Gorj); pr. Constantin Ciocău (n. 1905, Săcelu-Gorj); pr. Stelian Constantinescu (n. 1913, Bălăcești-Gorj); cântăreț Ioan Cuțuliga (n. 1913, Hirișești-Gorj).

² Idem: pr. Nicolae Dabelea (n. 1907, Stănești-Gorj); pr. Ioan Dănău (n. 1906, Stroești-Gorj); pr. Ioan Dijmărescu (n. 1906, Schela-Gorj); pr. Grigore Fierăscu (n. 1909, Căineni-Gorj); pr. Nicoale Firulescu (n. 1906, Petrești de Jos-Gorj); pr. Pantelimon Flocosu (n. 1901, Pojogeni-Gorj); pr. Grigore Gălcescu (n. 1903, Logrești Moșteni-Gorj); pr. Gheorghe Guțescu (n. 1909, Bălănești-Gorj).

³ Idem: monahia Frumentia Lupu (n. 1909, Novaci-Gorj); cântăreț Ștefan Manolescu (n. 1885, Sâmbotin-Gorj); pr. Nicolae Marcău (n. 1902, Lelești-Gorj); pr. Ioan Medar (n. 1908, Ciuperceni-Gorj); pr. Constantin Mischie (n. 1895, Șomănești-Gorj); pr. Șerban Munteanu (n. 1914, Bărbătești-Gorj); pr. Nicolae Nebunu (n. 1905, Strâmba-Gorj) a fost închis și „în colonia de muncă de la Periprava”; pr. Aristotel Popescu (n. 1908, Târgu Jiu); pr. Dumitru C. Popescu (n. 1919, Șipotu-Gorj); pr. Foca Popescu (n. Colțești-Gorj); pr. Ion Gh. Popescu (n. 1900, Roșia de Jiu-Gorj); pr. Tache Popescu (n. 1902, Bălteni-Gorj); cântăreț Vasile I. Popescu (parohia Racovița-Gorj); pr. Constantin Popilian (n. 1900, Turcenii de Sus-Gorj); pr. Grigore Prejbeanu (n. 1893, Bălești-Gorj).

⁴ Idem: pr. Vasile Runcanu (n. 1895, Runcu-Gorj); pr. Ion Sârbu (n. 1913, Rugi/com. Schela-Gorj); pr. Gheorghe Verzan (n. 1902, Curtișoara-Gorj); pr. Constantin Vlădoianu (n. Bălăcești-Gorj).

⁵ Mărturii inedite, însă tangențiale, despre „(...) protosinghelul Gherasim Iscu de la Mănăstirea Tismana care a participat la *Mișcarea Națională de Rezistență din Oltenia*, condusă de generalul Carlaonț”; „(...) anchetele din primăvara anului 1958 de la mănăstirile oltene Polovragi și Tismana, care s-au continuat cu arestarea membrilor grupării *Rugul Aprins*”; protecția mitropolitului Olteniei Firmilian asupra unor apropiați ai săi, între care se regăsea și stareța Mănăstirii Tismana, Suzana

177. Rădulescu, Gh., *Lupta pentru formarea statului național unitar român în lumina istoriei și a unor contribuții documentare din 1916-1918*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXX, Nr. 10-12/Octombrie-Decembrie, Craiova, 1978, p. 768-773¹.
178. Rădulescu, Gheorghe, *Sfințiri de biserici. Biserica din Stănțești, comuna Mușetești, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1980, p. 709-710.
179. Rădulescu, Toma, *Danii făcute mănăstirilor din Oltenia în vremea lui Mihai Viteazul*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVIII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1976, p. 356 și 357-358 (referiri la Mănăstirea Tismana și satul Tismana).
180. Rădulescu, Toma, *Mărturii documentare inedite sau mai puțin cunoscute privitoare la epoca lui Mihai Viteazul din colecția Muzeului Olteniei*², în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LIV, Nr. 9-12, Craiova, 2002, p. 83-101.
181. Răduț, Ioan, *Sărbătorirea hramului Mănăstirii Polovragi*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1975, p. 607-609.
182. Răduț, Ioan, *Sărbătorirea hramului la Mănăstirea Tismana-Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXII, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1980, p. 710-711.
183. Reșceanu, Șt., *Sfințiri de biserici. Biserica din Tg. Cărbunești, Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1975, p. 925-926.
184. Sacerdoțeanu, Aurelian, *Câteva observații cu privire la documentele lui Mircea cel Bătrân pentru Mănăstirea Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul IX, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1957, p. 603-614.
185. Sacerdoțeanu, Aurelian, *Reguli pentru obștea călugărilor de la Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XIX, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1967, p. 769-771.
186. Sacerdoțeanu, Aurelian, *Ocolnicia Mănăstirii Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XX, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1968, p. 753-766.
187. Sbarea, Mihail, *Vizita canonică la parohia Runcu, județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXV, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1973, p.

Gligor Ierusalima; arestarea „Iotului Polovragi”; arestarea Tatiane Răduleț, fostă stareță a Mănăstirii Tismana etc.

¹ La pag. 771-773, apar referiri despre județul Gorj în timpul ocupației germane și austro-ungare (noiembrie 1916 – noiembrie 1918).

² Acest articol prezintă 10 documente din epoca lui Mihai Viteazul (1593-1601) care se regăsesc în colecția «Muzeului Olteniei». Cel cu nr. 3 (martie 1596) face referire la o moștenire lăsată de „(...) Vladul la moartea sa din Budieni”, iar cele cu nr. 4-6 au fost donate «Muzeului Gorjului» de Alex. Ștefulescu, la sfârșitul sec. al XIX-lea, însă au fost preluate, la cumpăna dintre anii '40-'50, de către eruditul C.S. Nicolaescu-Plopșor, pentru același «Muzeu al Olteniei».

- 677-679 (este vorba despre vizitat Î.P.S. Mitropolit Teoctist și a însoțitorilor Sfinției Sale în parohia Runcu).
188. Sbarea, Mihail, *Hramul sfintei Mănăstiri Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1974, p. 683-686.
 189. Sbarea Mihail, *Ziua hramului sfintei Mănăstiri Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXVII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1975, p. 605-607.
 190. Sperlea, Petre, *Contribuția episcopului Vartolomeu Stănescu al Râmnicului Noului Severin (1921-1938) la progresul învățământului seminarial eparhial¹*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXV (777-780), Nr. 9-12/Septembrie-Decembrie, Craiova, 2013, p. 218-232.
 191. Stănciulescu-Bîrda, Alexandru, *Vechi lăcașuri de cult și așezări umane pe pământul Olteniei²*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXVI, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1984, p. 373-382.
 192. Stănciulescu-Bîrda, Alexandru, *Primul Război Mondial reflectat în presa bisericească³*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XL, Nr. 6/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1988, p. 41-58.
 193. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, literele A-B, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1964, p. 106-163 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 194. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, litera C, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 3-4/Martie-

¹ Informații, pe scurt, despre „(...) căminul seminarial de la mănăstirea Tismana, în vara anului 1928.”

² Studiul de față, bazat pe un chestionar întocmit de Alex. Odobescu în a doua jumătate a sec. al XIX-lea, a fost împărțit de autor în 5 părți: **A** – Biserici dispărute (din jud. Gorj sunt enumerate 54 de localități cu 62 de biserici dispărute din motive diverse: „distrusă de o limbă păgână” – Arcani; „una din cele cinci biserici a fost arsă/distrusă de turci” – Bobu, Copăcioasa, Rășina, Runcu, Timișeni; „distrusă de tătari” – Crasna, Petrești; „arsă de turcii cărjali” – Peștișani; „biserica părăsită fiindcă în ea s-au luptat muscalii” – Târgu Jiu); **B** – Mănăstiri și schituri dispărute (în jud. Gorj: Băcești, Bumbesti, Ciuperceni, Câlcești, Strâmba, Tândălești, Valea cu Apă); **C** – Sate dispărute (în jud. Gorj: Albeni, Bâlteni, Bobu, Bocești, Brănești, Broșteni, Cerăt, Haraboreni, Licuriciu, Rovinari, Telești, Turceni, Valea lui Câine); **D** – Târguri dispărute (în jud. Gorj: Bumbesti de Jiu, Jupânești, Pârâul Boia); **E** – Cetăți și cetățui dispărute sau în stare de ruină la data culegerii (în jud. Gorj: Bărbătești, Bârzeiul de Pădure, Broșteni, Bumbesti de Jiu – apare mențiunea „cetate tătarească”, Ciuperceni, Crasna, Hăiești, Olari, Pejenii Căpreni, Petrești de Jos, Poiana, Șeasa, Stejărei, Rășina, Tândălești – apare cu precizarea de „cetate turcească”).

³ Sunt amintiți și preoți din jud. Gorj implicați în Primul Război Mondial: pr. Vasile Gh. Ionescu (Groșerea), pr. Nicoale Băculescu (Câlcești de Sus), pr. Vasile Cernăianu (Racoți), diac. Constantin Dănau (Târgu Jiu), pr. Victor Dobrescu (Crețești), pr. Dumitru Elian (Piscoiu), pr. D. Murărețu (Urdari de Sus). Din rândul clericilor care au suferit sub ocupația străină sunt amintiți: pr. Ilie Roșoga (Turburea), pr. Adam Beuran (Budieni), pr. Ion Popișteanu (Negomiru), pr. Iordache Pătrășcoiu (Arsurile), pr. Gheorghe D. Popescu (Dobrița). Nu apar referiri la preoții care au colaborat cu inamicul în Marele Război, ori cazul preotului Gr. Roșoga din Valea cu Apă este cel mai relevant (!).

- Aprilie, Craiova, 1964, p. 272-347 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
195. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, literele D-F, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1964, p. 503-532 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 196. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, litera G, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1964, p. 661-684 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 197. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, literele H-L, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 9-10/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1964, p. 822-844 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 198. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, literele M-O, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVI, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1964, p. 987-1020 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 199. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, litera P, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1965, p. 134-169 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 200. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, litera R, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1965, p. 324-348 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 201. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească*, litera S-Ș, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 5-6/Mai-Iunie, Craiova, 1965, p. 509-551 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 202. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească. Completări*, literele D-N, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 1-2/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1966, p. 181-208 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 203. Stoicescu, Nicolae, *Bibliografia monumentelor feudale din Țara Românească. Completări*, literele O-V, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVII, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1966, p. 360-378 (bibliografia tuturor monumentelor din jud. Gorj).
 204. Stoicescu, Nicolae, *Monumentele Țării Românești și Moldovei acum un secol: biserici și mănăstiri*¹, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXI, Nr. 11-12/Noiembrie-Decembrie, Craiova, 1969, p. 914-934.

¹ Redescoperim informații captivante despre Mănăstirea Crasna, Schitul Lainici, Biserica din Pocruia, Mănăstirea Strâmba, iar în anexe știri despre „(...) ruine, resturi și urme ale unor monumente religioase care între timp au dispărut.”

205. Șapcă, Victor, *Muzicieni psalți în Oltenia și contribuția lor la românirea cântăreților bisericești*¹, în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXIV (761-764), No. 5-8/Mai-August, Craiova, 2012, p. 222-249.
206. Tascovici, Radu, *Participarea episcopului Ilarion Gheorghiadis al Argeșului la revoluția lui Tudor Vladimirescu*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul LXIV (757-760), No. 1-4/Ianuarie-Aprilie, Craiova, 2012, p. 171-183.
207. Teleguș, Mircea, *Mănăstiri din Oltenia văzute de un pictor francez*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XVIII, Nr. 7-8/Iulie-August, Craiova, 1966, p. 633-644 (mănăstirile Polovragi, Tismana și schitul Cioclovina, ultimele două și schițe).
208. Torop, Sorin, *Aspecte noi privind activitatea preoților gorjeni în timpul răscoalei din 1907 sub P.S. Atanasie, episcop al Râmnicului Noului Severin*, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LVI, Nr. 1-4, Craiova, 2004, p. 153-156.
209. Vartolomeu Diacul, *O lucrare istorică: restaurarea picturii din Mănăstirea Tismana*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VII, Nr. 7-9/Iulie-Septembrie, Craiova, 1955, p. 448-455.
210. Vartolomeu Diacul, *Însemnări. Vechea frescă de la Mănăstirea Tismana comunicată în Academia R.P. Române*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul VIII, Nr. 6-7/Iunie-Iulie, Craiova, 1956, p. 403-407.
211. Vădeanu, V., *Biserici-monumente istorice din epoca lui Matei Basarab în județul Gorj*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXVIII, Nr. 5/Septembrie-Octombrie, Craiova, 1986, p. 72-78.
212. Vădeanu, V., *Județul Gorj trecut, prezent și perspective*, în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXXIX, Nr. 1/Ianuarie-Februarie, Craiova, 1987, p. 106-116.
213. Vârtosu, Emil, *Acte de la și despre Tudor Vladimirescu (1806-1836)*², în *Mitropolia Olteniei*, Anul XXII, Nr. 3-4/Martie-Aprilie, Craiova, 1970, p. 224-244.
214. Vilău, Cosmin, *Un polonez în slujba istoriei bisericești: Witold Rola Piekarski*³, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LVIII, Nr. 5-8, Craiova, 2006, p. 189-193.
215. Vilău, Cosmin, *Sfântul Nicodim de la Tismana și rolul său în viața culturală a Olteniei din secolele al XIV-lea și al XV-lea – Noi considerații*, în *Mitropolia Olteniei*, Serie Nouă, Anul LIX, Nr. 5-8, Craiova, 2007, p. 173-181.

¹ Apar referiri asupra „(...) a trei manuscrise psaltice ale lui Anton Pann descoperite de Teodora Voinescu în urma cercetărilor de artă medievală de la Mănăstirea Tismana” (p. 231).

² În orig.: „1936” (!), cu toate că logica cronologică a articolului se oprește la anul 1836.

³ „Polonez pribeag ajuns în România” care a locuit în județul Gorj între anii 1892-1902 (Tg. Jiu) și 1902-1906 (Novaci). A fost profesor la «Gimnaziul din Târgu Jiu», a cules legende istorice, l-a sprijinit pe Alex. Ștefulescu în descifrarea textelor slavo-române și românești, a cercetat cărți vechi depozitate în mănăstirile Gorjului ș.a. A fost unul din întemeietorii «Muzeului Gorjului».

